

Uzasadnienie faktyczne i prawne rozstrzygnięcia skargi.

Dnia 15 marca 2012 r. pani Barbara Kowalska wniosła pismo do Dyrektora Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. W piśmie tym pani Kowalska skarżyła się na działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. Zarzuty skarżącej dotyczyły:

- 1) powierzania opieki na dzieckiem bez konsultacji, nieprzekazywania pieniędzy na opiekę nad dzieckiem – Jakubem Dalidowiczem,
- 2) opieszałości pracowników PCPR w regulowaniu statusu prawnego dzieci i związanego z tym faktem przedłużającej się procedury adopcji dzieci – czwórka dzieci i Jakub Kamieniarz,
- 3) braku współpracy PCPR ze skarżącą polegającej na nieodpisywaniu na pisma oraz nieudzielania pomocy finansowej,
- 4) ustanowienia zakazu odwiedzin przez córkę z dziećmi.

W konkluzji pisma pani Kowalska „zwracała uwagę na sposób, metody i środki pracy” pracowników PCPR, które zdaniem skarżącej są niewłaściwe.

Członek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego przekazał pismo pani Barbary Kowalskiej Staroście Polickiemu, który z kolei przekazał skargę Radzie Powiatu w Policach.

Uchwałą Nr XIV/120/2012 z dnia 27 kwietnia 2012 r. Rada Powiatu w Policach zleciła Komisji Rewizyjnej przeprowadzenie kontroli w sprawie skargi pani Barbary Kowalskiej dotyczącej działalności Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach zobowiązując ją jednocześnie do przedstawienia wyników tej kontroli w formie sprawozdania.

Rozpatrzeniem skargi pani Barbary Kowalskiej z dnia 15 marca 2012 r. Komisja Rewizyjna zajęła się na posiedzeniach w dniach 17 i 31 maja 2012 r. oraz w dniu 6 września 2012 r. Podczas posiedzeń Komisja Rewizyjna zapoznała się ze wszystkimi dostarczonymi dokumentami źródłowymi zgromadzonymi w tej sprawie przez właściwych pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, a także wysłuchiwała wyjaśnień stron.

Komisja Rewizyjna zwróciła się do Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach o wyjaśnienia, który w odpowiedzi na wystąpienie nadesłał:

- informację o stanie finansów;
- wyjaśnienia pracownika PCPR pani Janiny Dobosz.

Komisja ustaliła, co następuje.

Skarga dotyczy sfery zadań realizowanych przez PCPR w Policach, poczynwszy od 1 stycznia 2012 r. w ramach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Przed 1 stycznia br. zadanie to było realizowane w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Rodzina Państwa Kowalskich pełniła funkcję niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego. Na tą okoliczność zawarta była

stosowna umowa pomiędzy skarżącą a PCPR w Policach. Dzieci umieszczane były w ww. rodzinie na podstawie postanowienia sądu i skierowania z PCPR w Policach. Wszelkie kwestie związane z działalnością PCPR w Policach w stosunku do ww. rodziny wiązały się z nadzorem nad działalnością systemu opieki zastępczej. Forma niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej - pogotowie rodzinne, jaką pełnili państwo Kowalscy, jest specyficzna w porównaniu z innymi tego typu rodzinami, gdyż z założenia dzieci kierowane są tam tymczasowo. Ta forma opieki jest stosowana np. w przypadku, gdy dziecko trzeba zabrać od rodziców, a jego sytuacja jest zupełnie nieuregulowana albo gdy matka pozostawia dziecko w szpitalu po urodzeniu, a jest duża szansa na szybką adopcję.

Ad. 1)

Według wyjaśnień PCPR w dniu 6 lutego 2012 r. matka małoletniego Jakuba Dalidowicza zrzekła się w Sądzie Rodzinnym władzy rodzicielskiej. W celu przeprowadzenia procesu adopcyjnego należało ustanowić opiekuna prawnego dziecka. Pani Dobosz na opiekuna zgłosiła panią Barbarę Kowalską, gdyż Jakub przebywał w Pogotowiu Rodzinnym u państwa Kowalskich. Według PCPR praktyka taka (tj. wskazywania na opiekunów prawnych - osób, które wcześniej miały styczność z dzieckiem) była stosowana wielokrotnie. Nadto PCPR powołał się na treść art. 149 § 4 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 – tekst jednolity). Zgodnie z tym przepisem w razie potrzeby ustanowienia opieki dla małoletniego umieszczonego w pieczy zastępczej, sąd powierza sprawowanie opieki, przede wszystkim:

- 1) w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej - rodzicom zastępczym,
- 2) w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnym domu dziecka - osobom prowadzącym ten dom,
- 3) w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego - osobom prowadzącym tę placówkę,
- 4) w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej: socjalizacyjnej, specjalistyczno-terapeutycznej, interwencyjnej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej - osobom bliskim dziecka.

Według PCPR pani Kowalska nie otrzymała pieniędzy z tytułu sprawowania opieki prawnej nad Jakubem Dalidowiczem, gdyż dziecko to fizycznie przebywało w rodzinie proadopcyjnej, a nie u skarżącej.

Skargę w tym zakresie należy uznać za nieuzasadnioną. Postępowanie PCPR należy uznać za zgodne z przepisami oraz merytorycznie słuszne. Pani Dobosz wskazując na opiekuna prawnego osobę, która miała już styczność z dzieckiem kierowała się zarówno treścią wyżej wymienionego przepisu prawa jak i dobrem małoletniego. Należy podkreślić, iż w ubiegłych latach praktyka taka nie była kwestionowana przez skarżącą, także zarzut odmowy opłacenia przez PCPR zwrotu kosztów dojazdu do sądu jest niewłaściwy. Organem, do którego skarżąca winna się zwrócić w tej kwestii był prowadzący to postępowanie sąd. Tym samym zarzut jest niezasadny.

Ad. 2)

Przedłużająca się procedura adopcji czwórki rodzeństwa, według PCPR, związana jest z brakiem osób gotowych podjąć adopcję lub sprawowania funkcji rodziny zastępczej dla tych dzieci. Aktualnie przebywają one w Domu Dziecka w Tanowie. Czynnione są poszukiwania rodziny adopcyjnej przez Ośrodek Adopcyjny „MAM DOM” w Szczecinie.

Jakub Kamieniarz według wyjaśnień PCPR urodził się w rodzinie, gdzie matka jest upośledzona umysłowo i zaburzona psychicznie. Proces pozbawiania władzy rodzicielskiej

dotyczył tylko matki i toczył się stosunkowo długo, gdyż osoba ta opuszczała wielokrotnie swoje dotychczasowe miejsce zamieszkania nie podając nowego adresu. Pracownicy PCPR w Policach wspólnie z dyrektorem dokonywali poszukiwań matki, również w Szczecinie, na dworcach kolejowych i autobusowych, w schroniskach dla bezdomnych oraz u osób prywatnych. Z przedłożonych dokumentów wynika, iż w dniu 6 października 2009 r. zawiadomiono sąd o niewłaściwym sprawowaniu władzy rodzicielskiej przez matkę dziecka Joannę Kamieniarz. Celem zawiadomienia było pozbawienie matki praw rodzicielskich. Sąd Rejonowy Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział VIII Rodzinny i Nieletnich postanowieniem sygn. akt: VIIIRNsm 2096/09 z dnia 2 lutego 2010 r. stwierdził brak podstaw do pozbawienia władzy rodzicielskiej Joanny Kamieniarz nad małoletnim Jakubem Kamieniarzem. PCPR z ponownym wnioskiem o pozbawienie matki praw rodzicielskich wystąpił dnia 21 października 2010 r. Przed złożeniem wniosku pracownicy PCPR próbowali ustalić miejsce pobytu Joanny Kamieniarz. W dniu 13 października 2010 r. dwóch pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach udało się na dworzec główny w Szczecinie w celu odnalezienia Joanny Kamieniarz i przeprowadzenia rozmowy na temat jej dzieci. Podczas wizyty w Szczecinie odwiedzono takie miejsca jak: dworzec główny oraz pobliskie sklepy i butiki, dworzec PKS oraz pobliski Tobruk. Postanowieniem z dnia 16 lutego 2011 r. sąd pozbawił Joannę Kamieniarz władzy rodzicielskiej nad małoletnim Jakubem Kamieniarzem.

Zarzuty opieszałości pracowników PCPR w regulowaniu statusu prawnego dzieci i związanego z tym faktem przedłużającej się procedury adopcji dzieci należy uznać za bezzasadne. Oczywiście jest, iż niezmiernie trudne jest znalezienie osób gotowych do adopcji czwórki rodzeństwa. Świadczy o tym fakt, iż dzieci te do chwili obecnej nie zostały adoptowane. Podkreślić także należy, iż gospodarzem postępowania w sprawie pozbawienia praw rodzicielskich jest sąd i to ten organ w istocie ma główny wpływ na długość prowadzenia sprawy. Także w przypadku Jakuba Kamieniarza także trudno jest mówić o opieszałości PCPR. Pierwotne zawiadomienie zmierzające do pozbawienia matki praw rodzicielskich zostało rozstrzygnięte negatywnie. Tym samym musiały powstać nowe okoliczności, które uzasadniałyby złożenie ponownego wniosku. Okolicznościami takimi były brak kontaktu z dzieckiem (od maja 2010 r.) oraz nieustalenie miejsca pobytu Joanny Kamieniarz. Powstanie tych przesłanek umożliwiło złożenie PCPR wniosku o pozbawienie praw rodzicielskich, który został rozpatrzony przez sąd pozytywnie. Tym samym zarzut jest niezasadny.

Ad. 3)

Skarżąca wskazała jako niezłaławione następujące sprawy:

- wystąpienie o zapomogę w 2004 r.,
- pismo z dnia 9 października 2010 r. w sprawie cofnięcia przez sąd zgody na odwiedzin babci u wnuka,
- pismo z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie zapomogi na podręczniki.

Według wyjaśnień PCPR przyjętą praktyką było nieodpowiadanie na pisma pracownikom. Na wnioski odpowiadano decyzjami, a inne sprawy były omawiane ustnie. W aktach państwa Kowalskich nie ma wniosku o pomoc na zagospodarowanie. Sprawa cofnięcia zgody na odwiedzin babci u wnuka leżała w gestii sądu. Ten organ rozstrzygnął powyższą kwestię 22 marca 2011 r. W dniu 8 sierpnia 2011 r. zwrócili się do PCPR o częściowy zwrot kosztów utrzymania dzieci. W sprawie wniosku z dnia 8 sierpnia 2011 r. nie wydano decyzji pozytywnej, ponieważ Państwo Kowalscy otrzymywali takie świadczenie. W piśmie nie ma mowy o zakupie książek. Tym samym zarzut jest niezasadny. Należy jednak zwrócić uwagę, iż przyjęta w PCPR zasada nie odpowiadania na pisma jest niewłaściwa i każde skierowane

do tej instytucji pismo winno doczekać się merytorycznej odpowiedzi. Komisja Rewizyjna wnioskuje o zmianę powyższego trybu postępowania.

Ad. 4)

W kwestii zakazu odwiedzin pani Kowalskiej przez jej córkę wraz dziećmi PCPR wyjaśnił, iż córka skarżącej pani Mucha prowadzi w Szczecinie Rodzinny Dom Dziecka. W okresie wakacji 2011 r. i w ferie zimowe 2012 r. przywiozła siedmioro dzieci w gościnę i pod opiekę swoich rodziców. Pracownica PCPR pani Janina Dobosz uznała, że ta sytuacja powoduje pogorszenie warunków dzieci przebywających w Pogotowiu - było ich czworo, zwłaszcza, że całe mieszkanie państwa Kowalskich składa się z trzech pokoi, w tym dwa małe położone na górze, a dostęp do nich jest po wąskich i stromych schodach. Działania PCPR w Policach w tym zakresie należy ocenić pod kątem sprawowania nadzoru nad działalnością systemu opieki zastępczej. PCPR winien przy podejmowaniu swych decyzji kierować się dobrem dzieci. Zwrócenie uwagi na zagrożenia związane z przebywaniem znacznej liczby dzieci na małej powierzchni nie może być ocenione negatywnie. Pani Kowalska winna układać swe kontakty z rodziną w sposób, który nie powodowałby pogorszenia komfortu przebywających u niej dzieci. Tym samym zarzut jest niezasadny.

Dnia 6 września 2012 r. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej skierował na ręce Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach „Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu w Policach z przeprowadzonej kontroli w sprawie skargi pani Barbary Kowalskiej z dnia 15 marca 2012 r., dotyczącej działalności Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach”.

Pouczenie.

W przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności – organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy – bez zawiadamiania skarżącego.